

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyň: **a) N. S., b) nezl. V. S.**, zast. matkou – N. S. – jako zákonnou zástupkyní, obě zast. JUDr. Radko Reschem, advokátem, se sídlem Praha 4, Podolská 124/496, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2004, č. j. 6 Az 187/2003 – 39,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2004, č. j. 6 Az 187/2003 – 39 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 7. 2003, č. j. OAM-1466/VL-10-P14-2003, nebyl žalobkyni N. S. a jejímu nezletilému dítěti V. S. udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu) a současně bylo rozhodnuto o tom, že se cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žadatelky a její dcery byla obava z odebrání dítěte a hospitalizace žadatelky z důvodu její homosexuální orientace. S tím souvisela i obava z reakce manžela, se kterým je jmenovaná v rozvodovém řízení. Správní orgán dále uvedl, že ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 7. 4. 2000 je patrné, že trestní zákon Ukrajiny neobsahuje články, které by chápaly homosexualitu jako trestný čin. Oficiálně nejsou osoby s odlišnou sexuální orientací nijak pronásledovány ani diskriminovány. Nálada ve společnosti jim však není nijak nakloněna, spíše naopak. Především ve starší generaci přetrvává velmi negativní postoj. Intolerance se však neprojevuje veřejným násilím či jinou veřejnou agresí vůči této menšině. Na Ukrajině

existuje několik občanských sdružení homosexuální, jež mj. poskytují právní pomoc a působí na veřejné mínění. Dospěl poté k závěru, že žalobkyně nesplnily podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť nebylo prokázáno, že obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu jsou oprávněné. Konstatoval dále, že po posouzení osobní situace žalobkyň a poměrů v zemi jejich státní příslušnosti humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu neudělil. Nedospěl pak k závěru, že žalobkyně náleží k osobám ohroženým skutečnostími zakládající překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně jménem svým i svého nezletilého dítěte žalobu. Namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení. Poukazovala na to, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, zejména více informací o zemi jejího původu, zvláště pak s ohledem na jejich aktualizaci ke dni vydání rozhodnutí. Vyslovila názor, že v jejím případě i v případě její nezletilé dcery jsou splněny předpoklady ustanovení § 12 zákona o azylu a existuje u nich překážka vycestování podle § 91 téhož zákona, neboť v jejich zemi panují takové poměry, které jim nedovolují se tam vrátit s ohledem na její odlišnou sexuální orientaci. V zemi původu byla vystavena stresům a fyzickému násilí, které ji přimělo zemi opustit. V případě návratu by byla podrobena perzekuci, rodiče manžela učinili oznámení na policii a zpochybnili její duševní stav a to v souvislosti s homosexualitou. Byla by jí odebrána dcera a ona osobně by byla násilně hospitalizována v léčebně pro psychicky nemocné. Její strach vyplývá ze zkušeností ze situace v její zemi. Domnívala se také, že správní orgán se vůbec nezabýval možností udělit jí humanitární azyl. Žalobkyně dále namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu. Porušení posledně uvedeného ustanovení spatřovala především v tom, že žalovaný se největšího pochybení dopustil ve vztahu k její nezletilé dceři, protože dostatečně nezkoumal existenci odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu § 12, dále možnost udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu a ani možnost přiznání překážek vycestování podle § 91 téhož zákona ve vztahu k této nezletilé žalobkyni. Výrok rozhodnutí ve vztahu k nezletilé postrádá dostatečné odůvodnění. Domnívala se, že žalovaný se nezabýval posouzením toho, z jakého důvodu nebylo vyhověno návrhu nezletilé na udělení azylu. Navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a pro vady řízení a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze po provedeném jednání rozsudkem ze dne 30. 11. 2004, č. j. 6 Az 187/2003 – 39, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Ztotožnil se se závěry správního orgánu a konstatoval, že obavy z pronásledování soukromých osob nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů odůvodňujících udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Pokud žalobkyně uvedla, že si stěžovala na policii a tuto stížnost nikdo neřešil, mohla využít dalšího postupu, to však neučinila. Soud neshledal žádné pochybení ani v závěrech správního orgánu o tom, že nejsou dány důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Konstatoval, že podle jeho názoru bylo napadené rozhodnutí vydáno na základě dostatečně zjištěného stavu věci a správní orgán si pro své rozhodnutí opatřil potřebné doklady. Napadené rozhodnutí považoval za rozhodnutí, které bylo vydáno v souladu s právními předpisy a jeho odůvodnění splňuje požadavky stanovené ustanovením § 47 odst. 3 správního řádu. Pokud žalobkyně namítala, že rozhodnutí není podepsáno osobou oprávněnou jednat za žalovaného, ani tuto námitku nepovažoval za důvodnou. Napadené rozhodnutí ve správním spise je řádně podepsáno osobou oprávněnou, tj. ředitelem odboru azylové a migrační politiky PhDr. T. H. Konstatoval dále, že žalobkyně nesplnily ani

podmínky stanovené § 91 zákona o azylu. Poté žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně jménem svým a své nezletilé dcery (dále též jen stěžovatelka) kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Namítala, že správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 4 ve spojení s § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí považuje za nepřesvědčivé. Namítala, že správní orgán sice ve výroku rozhodnutí rozlišuje mezi ní a její dcerou, ovšem tento svůj výrok odůvodnil naprosto nedostatečně. V odůvodnění rozhodnutí totiž není relevantní úvaha správního orgánu, kterou by provedl ve vztahu k její dceři a kterou by pečlivě zkoumal subjektivní a objektivní aspekt odůvodněnosti jejího strachu z pronásledování.

Dále namítala, že správní orgán se dostal do rozporu s judikaturou Vrchního soudu i s jednotlivými články Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků. V této souvislosti citovala část odůvodnění rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 7. 1994, sp. zn. 7 A 521/93, který se zabýval pojmy „odůvodněného strachu z pronásledování“. Dále poukazovala na výklad pojmu „opodstatněné obavy“, s tím, že tento pojem v sobě obsahuje subjektivní i objektivní aspekt a při rozhodování o opodstatněnosti obav musí být vzaty v úvahu oba. Stěžovatelka dovozovala, že jestliže správní orgán ve výroku rozhodnutí konstatoval, že jeho dcera nemá odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, bylo zapotřebí individuálně, samostatně a odlišně od její osoby pozorně zkoumat, zda opodstatněný strach z pronásledování dcera má či nikoliv. Uvedené se však nestalo ve vztahu k žádnému z výroků rozhodnutí.

Stěžovatelka vyslovila přesvědčení, že soud posoudil nesprávně právní otázku existence důvodů pro udělení azylu v jejím případě, protože důvody, které uvedla, jsou podle jejího názoru důvody uvedené v § 12 písm. b) zákona o azylu. Konstatovala, že ve své zemi měla odůvodněný strach z pronásledování pro svou příslušnost k sociální skupině. Soud měl rozhodnutí správního orgánu zrušit, neboť podle jejího názoru jí měl být udělen azyl. Soud se zaměřil na odůvodnění, které předložil správní orgán v rozhodnutí o neudělení azylu a nesnažil se o vyjádření důvodů a o jejich potvrzení či vyvrácení. Navrhovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 12. 1. 2005 požádala stěžovatelka o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a dále o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 2. 2005, č. j. 6 Az 187/2003 – 52 ustanovil stěžovatelkám pro řízení o kasační stížnosti zástupce – advokáta JUDr. Radko Resche.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále se vyjadřoval k pojmu „pronásledování“ a uvedl, že ve vztahu k rozhodnutí o humanitárním azylu se přiklání k názoru soudu o tom, že stěžovatelky podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu nesplnily.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Podle ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán

rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že stěžovatelka jako důvody kasační stížnosti uvedla důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d). Podle § 103 odst. 1 písm. a) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatelka a) [matka nezletilé žalobkyně b)] vytýkala Městskému soudu v Praze mj. i to, že jeho rozhodnutí trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů [důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud se proto nejprve věnoval této výtce; teprve pokud by jí nepřisvědčil, mohl by zkoumat další námitky, které směřují do právního posouzení věci samé. Nelze se totiž zabývat hmotněprávní argumentací, pokud přezkoumávané rozhodnutí soudu neobstojí ani po formální stránce – tedy pokud soud nevyčerpá celý předmět řízení, jak byl vymezen v žalobě, a ve svém rozhodnutí se nevypořádal se všemi žalobními námitkami. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je ostatně vadou tak závažnou, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by to stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), (Shodně též rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73).

Z obsahu spisu, konkrétně ze žaloby (č. 1. 4 spisu) plyne, že stěžovatelka mj. vytýkala správnímu orgánu porušení ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu. Porušení tohoto zákonného ustanovení spatřovala především v tom, že žalovaný se největšího pochybení dopustil ve vztahu k nezletilé žalobkyni V. S., protože dostatečně nezkoumal existenci odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu § 12, dále možnost udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu a ani možnost přiznání překážek vycestování podle § 91 ve vztahu k této nezletilé žalobkyni. Výrok rozhodnutí ve vztahu k nezletilé postrádá dostatečné odůvodnění. Vyslovila názor, že žalovaný se nezabýval posouzením toho, z jakého důvodu nebylo vyhověno návrhu nezletilé na udělení azylu.

Z odůvodnění napadeného rozsudku však nevyplývá, že by se Městský soud v Praze uvedenou námitkou zabýval. Soud sice konstatoval, že se ztotožňuje se závěry správního orgánu, že v případě žalobkyně ani jejího nezletilého dítěte nejsou splněny předpoklady pro použití ustanovení § 12 zákona o azylu a poté i § 13 a § 14 a § 91 téhož zákona, avšak k námitkám žalobkyně, že se správní orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec nezabýval skutečnostmi a důvody, které by se vztahovaly k posouzení situace nezletilé stěžovatelky ve vztahu k výroku napadeného rozhodnutí, se nevyjádřil. Z odůvodnění

napadeného rozsudku dále vyplynulo, že soud konstatoval, že odůvodnění rozhodnutí správního orgánu splňuje požadavky stanovené ustanovením § 47 odst. 3 správního řízení, avšak z uvedeného konstatování nelze zjistit, zda jím reaguje na výše uvedenou námitku žalobkyně obsaženou v žalobě. Jestliže stěžovatelka a) tuto námitku opakuje i v kasační stížnosti, pak nelze než uzavřít, že Městský soud v Praze v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu opomněl přezkoumat jednu ze žalobních námitek uplatňovaných žalobkyněmi.

K této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že z obsahu správního spisu plyne, že stěžovatelka N. S., podala žádost o udělení azylu dne 10. 4. 2003, přičemž tuto žádost podala jako zákonná zástupkyně i jménem své dcery V. Výrok napadeného rozhodnutí správního orgánu se týká jak zletilé žadatelky o azyl, tak i její nezletilé dcery. Za této situace je pak namístě požadavek, aby bylo odůvodnění napadeného rozhodnutí v souladu s jeho výrokem, tj. aby se zabývalo i okolnostmi a právním posouzením věci i ve vztahu k nezletilé stěžovatelce.

Na základě výše uvedeného nutno konstatovat, že Městský soud v Praze v napadeném rozsudku opomenul přezkoumat jednu ze žalobních námitek žalobkyně, a to námitku, že výrok rozhodnutí správního orgánu ve vztahu k nezletilé postrádá dostatečné odůvodnění. Za této situace je třeba jeho rozsudek, jímž žalobu zamítl, považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů [§ 109 odst. 3 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení této kasační stížnosti. V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Za této situace se pak Nejvyšší správní soud nemohl zabývat dalšími námitkami stěžovatelky, které se vztahovaly k právnímu posouzení věci, a to pro jejich předčasnost.

Se zřetelem k výše uvedenému již bylo nadbytečné, aby se Nejvyšší správní soud zabýval žádostí stěžovatelky o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Odměna zástupci stěžovatelek, advokátu JUDr. Radko Reschovi, se sídlem Praha 4, Podolská 124/496, který byl stěžovatelkám ustanoven usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 2. 2005, č. j. 6 Az 187/2003 – 52, nebyla určena, neboť zástupce podáním ze dne 20. 10. 2005 sdělil Nejvyššímu správnímu soudu, že se výslovně vzdává nároku na odměnu advokáta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu